

sobota, 17.02.2024

Mensa ołtarzowa

Kochani Moi, wierni Parafianie!

stoi przed nami kolejne wyzwanie – przygotowanie kamiennego ołtarza do naszej kaplicy. Ten obecny jest wykonany jako „drewniany”, prowizoryczny wzór, na model którego powinien powstać ołtarz właściwy - kamienny. Stąd kolejne kolekty inwestycyjne w naszej Parafii będą przeznaczone na ten cel. Bardzo liczę na indywidualnych ofiarodawców. Jak będzie miło Rodzicom i Dzieciom do Pierwszej Komunii Świętej jak będzie już służył w kaplicy.

Żeby przybliżyć temat, zachęcam do przeczytania poniższego tekstu, który w sposób merytoryczny wyjaśnia zawitości architektury sakralnej oraz wspomina przepisy prawa kanonicznego, które odnoszą się do wymogu kamiennego ołtarza.

Mensa (z łac. stół, tablica) – płyta stanowiąca blat ołtarza w Kościele katolickim. Mensa jest oparta na podstawie (stipes), której rolę pełnił np. blok kamienny, skrzynia (sarkofagu).

1. JANUSZ ST. PASIERB

„OŁTARZ CHRZEŚCIJAŃSKI: HISTORIA I SYMBOLIKA”:

Ołtarz chrześcijański początkowo nie posiadał charakteru ołtarza, lecz zwykłego stołu, służącego zgromadzonym uczestnikom agapy i następującej po niej uczty eucharystycznej: stąd i najstarsza jego nazwa „mensa” (po łacinie to słowo znaczy „stół”; obecnie - główna część ołtarza w formie płyty lub skrzyni – przyp. red.).

Apokryficzne „Acta Thomae” wspominają, że przed rozpoczęciem zgromadzenia liturgicznego apostoł kazał diakonowi ustawić stół. Jest to świadectwem praktyki istniejącej pod koniec wieku II. (...)

O pierwszym ołtarzu stałym posiadamy wiadomość ze Syrii z III wieku. Wraz ze stabilizacją sytuacji prawno-społecznej chrześcijaństwa i powstaniem chrześcijańskiej architektury sakralnej, zjawia się wyraźna i dominująca tendencja do budowania ołtarzy stałych, warunkująca i warunkowana przez równoległe dokonującą się zmianę budulca: ołtarz drewniany zaczyna ustępować z wolna miejsca kamiennemu. (...)

Umieszczony pomiędzy apsydą, w której zgromadzony był kler z biskupem na czele, a nawą pełną wiernych, ołtarz był prawdziwym ośrodkiem liturgii, spełniając rolę jej widzialnego centrum. Posiadało to czytelną wymowę symboliczną: tak usytuowany ołtarz był jakby zwornikiem i uwidocznieniem jedności całego ludu Bożego. (...)

Niemalą rolę w dziejach ołtarza i historii jego treści ideowych odegrało tworzywo. Konstantyn Wielki miał ofiarować do zbudowanej przez siebie Bazyliki św. Piotra srebrne ołtarze. Zasadniczo jednak ołtarze były drewniane, co jest zrozumiałą konsekwencją faktu, że ewoluowały z formy stołu. Świadczą o tym teksty Augustyna i Optatusa, mówiących o paleniu ołtarzy katolickich przez donatystów. (...)

Pierwszy przepis o materiale, z którego ma się robić ołtarze, zawarty jest w kanonie 26 synodu z Epaon (południowa Galia) z roku 517. W świetle tego przepisu wolno było konsekrować krzyżem tylko ołtarze kamienne. (...) W roku 869 papież Mikołaj I pisząc do cesarza Michała używa zwrotu „altare sanctum... lapis est”, co dowodzi, że Rzym za najwłaściwsze tworzywo ołtarzowe uważał kamień. (...)

wszystkich kościołów". Ołtarze kamienne z IV i V wieku nie zachowały się w stanie nieuszkodzonym. Najstarsze kompletne pochodzą z VI i VII wieku.

SYMBOLIKA

Kamień jest symbolem Chrystusa zgodnie z I Kor 10,4. Chrystologiczna symbolika kamienia będzie zwracała uwagę na różne momenty w Biblii. Teksty Ps 117, 22; Iz 28,16; Mt 21, 42; Mk 12,10; Łk 20,17; I P 2,7 – o kamieniu, który odrzucili budujący, będą cytowane np. przez Sicarda z Cremony i Duranda, powołujących się na to, że kamień ołtarzowy jest kamieniem węgielnym, jednoczącym budowę według Ef 2,20n, czy też kamieniem, który urósł w górę i wypełnił świat z Dn 2,34n. Pod koniec średniowiecza Bernard de Parentinis uzasadnia budowanie ołtarzy z kamienia faktem, że jest to symbolem grobu Pańskiego. (...)

Poza symboliką tworzywa powstała i rozwinęła się bogata symbolika samego ołtarza, widząca w ołtarzu symbol krzyża, Grobu Pańskiego, stołu z Ostatniej Wieczery, a nawet żłóbka. Najpowszechniejsza jednak okazała się symbolika chrystologiczna, która uzyskała sankcje liturgiczne zarówno w tekstach święceń kapłańskich, jak i konsekracji ołtarza. Pierwszym jej świadectwem jest dzieło św. Ambrożego „De sacramentis”. Ołtarz jako „kształt ciała Chrystusowego” i Jego znak, staje się przedmiotem kultu, wyrażającego się w pierwszym pocałunku na początku Mszy św. Na znak, że to Ciało Chrystusa, na blacie ołtarza żłobi się pięć krzyży (symbol pięciu ran Jezusa) - na rogach i na środku ołtarza. (...) Ma to znaczenie również podczas konsekracji ołtarza.

Uważa się, że tylko pozbawiony drugorzędnych i niejednokrotnie wątpliwych ozdób ołtarz jest w stanie wytrzymać próbę czasu, dając równocześnie wiernym możliwość przeżywania misterium liturgicznego w duchu jednoczącej wszystko i wszystkich Ofiary.

Tyle wskazał ks. J. St. Pasierb. Mnie podoba się jeszcze jedno nawiązanie do kamienia i ołtarza, które znajdziemy w Biblii - w 1 Liście św. Piotra czytamy: „Sami również jako żywe kamienie budujcie swój dom duchowy, święte kapłaństwo, aby przez Jezusa Chrystusa składać ofiary duchowe miłe Bogu”!

P.s. Jak miło musi być na sercu tym, którzy ten ołtarz ufundują. Przez dziesiątki lat będą mieli świadomość, że to Oni sprawili, że podczas każdej Mszy świętej na tym ołtarzu będzie obecny Jezus Chrystus. To jest wspólny ważny – wręcz ogromny cel. Dobrze, że JESTEŚ!

Biurowo parafialne - proszę o kontakt SMS na nr tel. prywatny: 609091132 lub na nr tel. parafialny: 695633683. Adres e - mail: jchkwstarogard@gmail.com

Numer konta parafialnego:

6210902620000000148537777